

# LÁ%TA Ā EDESĀ•TĀ• A DALĀ Ā• - 1

PondĀ•lĀ-, 25 Ā•nor 2013

NĀ•kteĀ™í z vás ode mne dostali dopis s prosbou, abyste zavzpomínali na své dĀ•tství, mládí - na léta &scaron;edesátá, sedmdesátá, osmdesátá.... (Ā•ímĀ¾ chci tĀ•m, kteĀ™í ho dostali, nenápadnĀ• pĀ™ipomenout, Ā¾e by bylo moc fajn, kdyby pĀ™ádek svých vzpomínek poslali do svĀ•ta.) KaĀ¾dopádnĀ• - pokud si i vy ostatní, na které jsem tĀ™eba pozapomnĀ•la, udĀ•te chvilku, budeme v&scaron;ichni rádi. - A dnes tedy zaĀ•ínáme...

Tak nám napadla tento týden kupa snĀ•hu. V&scaron;ude bílo, peĀ™iny snĀ•hu zakrývají stĀ™echy, ptáĀ•kĀ™m sníh znenáhla hledat a sezobnout potravu a tak se nedoĀ•kavĀ• slétávají u krmítek a lidských pĀ™íbytkĀ™. VaĀ™ím ranní kávu, dívám se na sýkorky za balkonovým oknem a vzpomínám na své dĀ•tství v &scaron;edesátých letech, kdy bývaly pĀ™esnĀ• takovĕhle tuhé zimy s obrovskými pĀ™ívaly snĀ•hu. A najednou pĀ™ichází domácí úkol od Daniely popsat svoji vzpomínku na &scaron;edesátá aĀ¾ osmdesátá léta. ZaĀ•átek &scaron;edesátých let pĀ™edstavuje moje nejtĕlej&scaron;í dĀ•tství. Tehdy bývalo je&scaron;tĀ• více snĀ•hu neĀ¾ napadlo nyní. Sestra chodila na první stupeĀ• základky, já pĀ™ed&scaron;kolaĀ• Ā•asto jsme se prodíraly do &scaron;koly ve vedlej&scaron;í vesnici podobnými pĀ™ívaly snĀ•hu. Teplé kabáty, nohy ve zvlá&scaron;tních galo&scaron;ích na patentku, tak jsme zvládaly nároĀ•nou cestu. Ve &scaron;kolce uĀ¾ Ā•ekala láskyplná paní uĀ•itelka s hrneĀ•kem horkého kakaa na zahĀ™átí a zkĀ™ehlĕ ruce jsme my pĀ™espolní hĀ™áli u obrovských kamen.

Velice hodní na nás byli i manĀ¾elé Ā¾ijící v krásné vilce uprostĀ™ed zahrady ((v téĀ¾e vesnici jako &scaron;kola). Vlastní mít nemohli a tak v&scaron;echnu lásku dávali dĀ•tem jiných. On pánský krejĀ•í, ona v domácnosti. Ā•easto na&scaron;í rodinĀ• nĀ•co pĀ™e&scaron;ívali, zkracovali Ā•i &scaron;ili nové kalhoty. ZboĀ¾Ā•ovala jsem místnost-krejĀ•ovnu plnou v&scaron;elijakých hejblátek, ale hlavnĀ• obrovskou sbírku pohlednic s obrázky JiĀ™ího Trnky a dal&scaron;ích pohlednic z rĀ™zných koutĀ™ republiky i svĀ•ta. Trnkovy obrázky, rozmístĀ•né po místnosti, byly velkým lákadlem, na které jsem se vĀ¾dy moc tĀ•&scaron;ila. Paní mi obĀ•as dala jablko do kapsy a doprovodila mĀ• na vlak, abych se nemusela brodit domĀ™ zavátou cestou sama, kdyĀ¾ star&scaron;í sestra mĀ•la odpolední vyuĀ•ování Ā•i zkou&scaron;ku &scaron;kolní kapely.

PĀ™i&scaron;la první tĀ™ída a idylka tak trochu skonĀ•ila, pĀ™i&scaron;la zmĀ•na &scaron;koly pro mne i sestru. ZaĀ•aly jezdit do &scaron;koly do sousedního malého mĀ•steĀ•ka. MĀ•li jsme v první tĀ™ídĀ• pĀ™ísnou paní uĀ•itelku, ruce jsme musely vyuĀ•ování zkĀ™íĀ•ené za zády a ani nedutat. Navíc na&scaron;i nesehnali Ā•ervenou ta&scaron;ku a já mĀ•la hnĀ•dou, coĀ• pĀ™sobilo na moji dĀ•tskou du&scaron;iĀ•ku dost skliĀ•ujícím dojmem, neboĀ¾ hnĀ•dá byla kluĀ•íĀ• barva. PĀ™i hodinĀ• se stávalo, Ā¾e jsme byli hotovi s výtvary pĀ™ed zvonĀ•ním. Tehdy mne paní uĀ•itelka postavila pĀ™ed tabuli s odĀ™vodnĀ•nĀ•m hezký zpívám a mĀ•la jsem dĀ•tem zazpívat nĀ•jakou písniĀ•ku. Jinou neĀ¾ lidovou. Vzpomínám, jak jsem pĀ•la hity PĀ™ejdi Jordán, HĀ™íbĀ•, Ā•ervená Ā™eka, ale i písniĀ•ku dnes uĀ¾ zapomenuté Lilky RoĀ•ákové Bylo léto, horké léto&hellip; Na&scaron;tĀ•stí jsme do druhé aĀ¾ Ā•tvrté tĀ™ídy dostali jinou paní uĀ•itelku. MĀ•la sestru emigrantku ve &Scaron;výcarsku a mne posílala s dopisy pro sestru na po&scaron;tu. Tím, Ā¾e vĀ•dĀ•la, jak se Ā¾ije reálnĀ• v cizinĀ•, byla trochu free a mĀ• vyuĀ•ování mírnĀ• na háku. Jednou donesla do tĀ™ídy sloĀ¾ku pohlednic s obrázkem vietnamské holĀ•iĀ•ky a my mĀ•li za úkol pĀ™ínést peníze na Vietnam. Do &scaron;koly se tehdy chodilo i v sobotu dopoledne, a kdyĀ¾ pĀ™ijely sovĀ•tské tanky a soudruzi obsadili jedno dĀ™leĀ¾ité strategické místo, vozil mĀ• otec v sobotu ze &scaron;koly na motorce. VĀ¾dycky jsem se bála vojákĀ• s namíĀ™enými samopaly a kamenným výrazem u brány objektu. Táta mi vĀ¾dycky poradil, abych se otoĀ•la druhou stranu. JenĀ¾e jinudy neĀ¾ okolo tohoto objektu se prakticky domĀ™ ze &scaron;koly dostat ne&scaron;lo.

DĀ•tský pokoj jsem nemĀ•la, Ā¾ili jsme v malé chaloupce po pĀ™edcích a na&scaron;i stavĀ•li nĀ•kolik let nový dĀ™m. PĀ™být ve mĀ•stĀ•, ale z rodinných dĀ™vodĀ™ nakonec zĀ™stali na venkovĀ•. DĀ•tský pokojík mi nahrazovalo patro v kĀ™lnĀ•, jemu dominoval starý vojenský kufr po dĀ•dovi. DĀ•du ani babiĀ•ku z maminĀ•iny strany jsem uĀ¾ nepoznala, ale dĀ•dĀ™v kufr jsem stĀ™eĀ¾ila svĀ•domitĀ•. DĀ•da slouĀ¾il za války u dragounského pluku v DobĀ™anech, pak v Praze a následnĀ• u Szeged MaĀ•arsku.

MĀ•la jsem spoustu kamarádĀ™ a od jara do podzimu jsme se my dĀ•ti po splnĀ•ní domácích úkolĀ™ drĀ¾ely prakticky neustále venku. BuĀ• jsme chodily hrát kuliĀ•ky, panáka, míĀ•ové hry nebo tĀ™eba celé odpoledne prolézaly rĀ™zná zákoutí. PĀ™i jedné takové hĀ™me u nás zakrouĀ¾ilo na jaĀ™e 1969 zbrusu nové Ā•ervené auto, &scaron;kodovka tisícovky. Tehdy se na mé rodiĀ•e usmálo &scaron;tĀ•stí a vyhráli sto procent na výherní vkladní kníĀ¾ku a na&scaron;e rodina se tak mohla pĀ™ídat k tĀ•m, co vlastnili auto, a mohli jsme tak Ā•astĀ•ji zavítat na VysoĀ•inu za prarodiĀ•i z tátovy strany. Ov&scaron;em stavba domu se díky koupi auta protáhla. Jinak ale na&scaron;i hodnĀ• pracovali, otec dĀ•lal technika ve mĀ•stĀ•, k tomu úĀ•taĀ™inu v druĀ¾stvu, stavba, doma zvíĀ™ata. Chalupa bez vody, na v&scaron;echno se nosila ve vĀ•drecích. Mamka kvĀ•li nám dĀ•tem pĀ™eru&scaron;ila práci ve mĀ•stĀ• a dĀ•lala v druĀ¾stvu tĀ•Ā¾kou manuální práci.

Nejvíce jsme my dĀ•ti milovaly léto, prázdniny. ZaĀ•ínaly poutĀ• v okolí, kam jsme my dĀ•ti vĀ•t&scaron;inou zavítaly v novĀ•u&scaron;itých &scaron;atech a laĀ•nĀ• pátraly po pohlednicích s filmovými hrdiny z indiánských filmĀ™. Milovaly jsme eskyma, solamylová mejdlíĀ•ka, lékoĀ™icové hady a jiné cukrovinky. Milovaly jsme lezení po skalách v blízkosti vesnice, lesy plné borĀ™vek. Jinak jsme spoustu Ā•asu trávilý pasením zvíĀ™at, na pastvĀ• jsme si i vaĀ™ily.

U velkého rybníka pĀ™es léto stanovala spousta rekreantĀ™ z rĀ™zných koutĀ™ republiky a vznikala tak krásná pĀ™átelství

dospělých i dětí. Tehdy totiž byla ještě možnost volného stanování v přírodě, žádné soustředění v kempech, tehdy byla jako jedna rodina, co trá pilo jednoho, bylo starostí i druhého. Lidé si hodně pomáhali, bylo dobré, že kdyby do nějaké rodiny, dostalo oběd, vdolek, hrůzu... Dáda jedné holčiny nás pravidelně brával na nízku a jezdili jsme do sousední vesnice ke kováři mlat podkovy koby lám, brával nás na družstevní obrábění a jezdil s námi po louce.

Když bylo ošklivé, většinou jsem sáhla do skromné zásoby knípek a Aetla Pohádky od Boženy Němcové, sbírku Pohádek a povídek pro malé děti, milovala jsem kníku O Lidu,ce, malíce pokojí. Oprávil jsem svůj kraj, ve kterém jsem pravidelně účinkovala na slavnostních Májích.

Bylo toho mnoho, na co ráda vzpomínám, ale jelikož nechci připravit rodinu o další oběd, je nejvyšší čas jít vařit. Zase si ráda někdy vzpomenu na sedmdesátá a osmdesátá léta... tak, a teď už se těším i já na vyprávění dalších z vás MIA